

**A Könyvtárosok Egyesületének hozzászólása
A tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás
rendjéről szóló EMMI rendelet tervezetéhez**

A Rendelettervezetben megfogalmazottak egy része továbbra sem ad megoldást a korábban már többször felvetett, az iskolai könyvtárakat közvetlenül érintő problémákra.

Legfontosabb javaslataink:

- Egyértelművé kell tenni, az **ingyenes , normatív és tartós tankönyvi ellátás fogalmait**. Ennek szabályozott rendjét ki kell alakítani, mert jelen formájában továbbra sem hatékony az állami támogatás felhasználása. Emellett sok esetben felesleges munkaterhet ró többek között az iskolai könyvtárra, könyvtárostánárra. A kérdések tisztázása nélkül nem lehet a tankönyvellátás módját érdemileg változtatni.
- A tankönyvellátás szabályozása során figyelembe kell venni a köznevelési törvény (63.§ (1)i) szerinti **pedagógusoknak** biztosítandó tankönyvekről szóló előírást. A rendelettervezetben erre nincs előírás.
- Jelen rendeletterv nem ad választ a 2001. évi XXXVII. tankönyvpiac rendjéről szóló törvényben 7.§ (4) szerint előírt iskolai könyvtári állományfejlesztési keret (**25%**) elköltési módjáról. A rendelet szerint beszerzendő művek egy része nem rendelhető a tankönyvjegyzékről, így csak tankönyvek vásárlására lenne lehetőség, mely nem szolgálja az iskolai könyvtárak Gyűjtőköri szabályzatban előírt állományépítését.
- Jelen rendelet nincs minden ponton összhangban a **20/2012-es EMMI** rendelet iskolai könyvtárakra vonatkozó részeivel.

Konkrét észrevételeink az egyes szövegrészekkel kapcsolatban:

II. FEJEZET

A TANKÖNYVVÉ NYILVÁNÍTÁS, A TANKÖNYVVÉ NYILVÁNÍTÁS MEGSZŰNÉSE

1. Az eljárás megindítása

3. § (1) A könyv különböző kötésmódban megjelenő változatainak tankönyvvé nyilvánítása iránt külön kérelmet kell benyújtani.

Elsősorban azt támogatjuk, hogy a tartósan használatba adott könyvek kötése tartós, kemény kötésű legyen.

2. A kérelmek elbírálásának rendje

7. § (1) A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban vizsgálni kell, hogy a könyv
e) megfelel-e a technikai kivitelezése, az esztétikai (tipográfia, grafikai szerkesztés, szindinamika), egészségügyi (betűméret, könyvsúly, könyvméret, nyomdafesték) követelményeknek,

Felvetjük, hogy a papír minősége és az jól olvashatóság szintén legyen a vizsgálat tárgya.

VII. Fejezet

A tanulói tankönyvtámogatás és a tankönyvellátás rendje

21/B. § (2) A Könyvtárellátó által a tankönyvterjesztésért felszámított jutalékból a közfeladat ellátásának költségei levonását követően megmaradó összeg

- (a) 80%-át a Könyvtárellátó a tankönyvellátási szerződésben meghatározott feltételekkel a részben természetbeni juttatás, részben az iskolai tankönyvellátás megszervezését és lebonyolítását támogató jutalék formájában a fenntartónak juttat, valamint

Kérdéseink:

Természetbeni juttatást jó lenne konkretizálni: Mi ez? Könyv? Egyéb dokumentumok? Ki határozza meg, hogy mi lehet a támogató jutalék? miért a fenntartónak juttatja? Miért nem a tankönyvellátásban közreműködő tankönyvfelelős, aki a legtöbbet dolgozik vele?

- (b) 20%-át a Könyvtárellátó az iskolai nevelés-oktatás céljait szolgáló, egyéb **közhasznú célokra** köteles fordítani.

Kérdéseink: *Ki dönt arról, hogy mi lesz ez a közhasznú cél? Ki vagy kik lesznek a kedvezményezettjei? Ennek megvalósulását ki fogja ellenőrizni?*

Javaslatunk: *Legyen ez a közhasznú cél az iskolai könyvtárak állománygyarapítása, olyan formában, hogy az iskola könyvtárostánára – a Gyűjtőköri szabályzatnak megfelelően – vásárolhasson a KELLO-tól a rendeletben meghatározott 20 % terhére. A gyarapítás ilyen formája ne tankönyv legyen, hanem kézikönyvek, segédkönyvek, kötelező és ajánlott olvasmányok, szak és szépirodalmi művek*

21/C. § (1) „A Könyvtárellátó által működtetett elektronikus információs rendszeren keresztül [...]

tankönyvrendelését március 31-ig, a tankönyvrendelés módosítását június 15-ig, pótrendelését szeptember 5-ig (tankönyvrendelés és pótrendelés bármelyike vagy együtt a továbbiakban: tankönyvrendelés) küldi el.”

Javaslataink: az eddigi június 30 és szeptember 15-i határidő megtartása.

Indoklás: A június 15. és a szeptember 5. **határidők** tarthatatlanok, különösen középiskolában. A 9. évfolyamra történő beiratkozás június 15 után történik. A pótrendelésre vonatkozó határidő szintén nem életszerű.

A 2001. évi XXXVII. tv (tankönyvtörvény) 8 § kimondja, hogy a tanuló addig tarthatja magánál a támogatásba kapott tankönyvet, amíg a tantárgyat tanulja, vagy vizsgát nem tesz belőle. Középiskolában ez értelemszerűen az érettségi vizsgatárgyakra vonatkoztatva a tavaszi szóbeli érettségik utolsó napjáig tart.

A beiratkozáskor derül ki, hogy az újonnan induló évfolyamokra kik jelentkeznek. Mivel tőlük is meg kell kérdezni, hogy milyen tankönyvet kívánnak megrendelni. A beiratkozás június 15-e után van.

E két indok alapján tarthatatlan és a törvényben megfogalmazottaknak ellentmondó a tankönyvrendelés leadására vonatkozó június 15-ei határidő.

Előfordul, hogy a tanév első tanítási napja nem szeptember 1. Így lehet, hogy csak 2-3 nap állna rendelkezésre a pótrendelés elkészítésére, a már megérkezett tankönyvek kiosztására. A tanulók az első egy-két tanítási héten gyakran változtatnak iskolát. A később érkező tanuló tankönyvrendelése így megoldhatatlanná válik. A fakultációkra való jelentkezés, a nyelvi

csoporthoz szintfelmérése a tanév első napjaiban még változhat, illetve folyamatban van. Ez szintén befolyásolja a tankönyvrendelést.

21/C. § (2) A tankönyvrendelést a körülményekhez képest elvárható legteljesebb körben kell megtenni, legalább a kiválasztott tankönyvek címének, darabszámának, az érintett tanulóknak (ha ismert) és a tanulót esetlegesen megillető támogatás feltüntetésével. Az iskolának a megrendelés során azokat a tanulókat is fel kell tüntetni, akik számára nem rendel tankönyvet az okok megjelölésével.

Felvetésünk: *Miért kell azokat a tanulókat is fel kell tüntetni, akik számára nem rendel tankönyvet az okok megjelölésével? Milyen ok fogadható el? Ki dönt az okokról? Iskola? Szülő? Ez túl rengeteg felesleges adminisztrációval fog járni.*

21/D § (6) „A Nkt. 46. § (5) bekezdése alapján az állam által biztosított térítésmentes tankönyveket – a munkafüzetek kivételével - az igazgató az iskola könyvtári **állományába veszi** és a tanuló részére a tanév feladataihoz rendelkezésre bocsátja.”

1. Javaslat: A térítésmentes tankönyveket az iskolai könyvtár SZMSZ-ének melléklete, **a Tankönyvtári szabályzatában rögzítettek szerint állományba veszi**, a tankönyvi különgyűjteményekre vonatkozó időleges nyilvántartásba vétel szabályai szerint.

Indoklás: A 20/2012-es EMMI rendelet előírja, hogy az iskolai könyvtárnak a tankönyveket különgyűjteményként kell kezelni (163.§ (5)), melyet tankönyvtári szabályzat alapján kell kezelni (163.§ (3)e) és 167.§ (3)f). Fontos hangsúlyozni, hogy a térítésmentes tankönyveket eszerint és ne az iskolai könyvtár törzsgyűjteményre vonatkozó szabályok szerint vegyék állományba. Ez nagyon sok felesleges adminisztrációs munkától kíméli meg az igazgatót/könyvtárost.

2. Javaslat:... tanuló részére a tanév **(tanévek)** feladataihoz rendelkezésre bocsátja

Indoklás: A bekezdés szerint a térítésmentes tankönyvek csak egy évig maradhatnak a tanulónál. A 2001. évi XXXVII. tv (tankönyvtörvény) 8 § kimondja, hogy a tanuló addig tarthatja magánál a támogatásba kapott tankönyvet, amíg a tantárgyat tanulja, vagy vizsgát nem tesz belőle. Középsiskolában ez értelem szerűen az érettségi vizsgatárgyakra vonatkoztatva a tavaszi szóbeli érettségik utolsó napjáig tart.

Itt ellentmondás van, ráadásul pl. az anyagrész ismétlésekor szükséges lesz a tanuló számára az előző évi tankönyv, és ez osztálynyi mennyiségben nem megoldható más formával (könyvtári kölcsönzés, tanulószobai példány).

22.§ (3) „Ha a feladatellátásban való közreműködés a tankönyvfelelősnek nem munkaköri feladata, a vele kötött megállapodásban meg kell határozni a feladatokat és a díjazás mértékét. A díjazás összege nem lehet kevesebb az ügyeleti díj összegénél.”

Kérdéseink: *Ki dönti el és mi alapján, hogy kinek munkaköri feladata? Ha megállapodás alapján látja el, akkor a díjazás mértékét az ügyeleti díjhoz köti a rendelettervezet, holott ilyen díjat jelenleg nem szabályoz sem a köznevelési törvény, sem a miniszteri rendelet. Tehát olyan dolog a díjszámítás alapja, ami jelenleg nincs az oktatásban vagy ingyenesen kell ellátnia a pedagógusnak.*

A 20/2012 EMMI rend. 166.§ (3) „Az iskolai könyvtár a (2) bekezdésben meghatározottakon kívül közreműködik az iskolai tankönyvellátás megszervezésében, lebonyolításában.”

Javaslatunk: *Ha a könyvtárostánár közreműködik a tankönyvellátásban, akkor konkrétan határozzák meg az ezzel kapcsolatos feladatait.*

Az iskolai tankönyvellátás rendje

22.§ (7) Az igénylőlaphoz igazolásokat csatolni nem kell, elégséges azokat bemutatni, de az igénylő az általa közölt adatok valódiságáért büntetőjogi felelősséget visel. A benyújtott igénylések ellenőrzése során az iskola, vagy a hatóság bekérheti az igazolásokat.

Felvetésünk: *Ha elég a bemutatás, akkor az utólagos ellenőrzés során- esetlegesen évek múlva-, a tanuló már nem is az iskola tanulója- hogyan igazolja az iskola a jogosultságot, hiszen nem rendelkezik semmilyen dokumentummal?*

VIII. FEJEZET

VEGYES RENDELKEZÉSEK

28. § E rendelet alkalmazásában

a) munkatankönyv: az a tankönyv, amelynek alkalmazása során a tanulónak a tankönyvben elhelyezett, de a tankönyvtől elválasztható és utánnyomással önállóan előállítható feladatlapon kell az előírt feladatot megoldania;

Kérdésünk: *Amennyiben a munkatankönyv is a tankönyvtár állományába kerül, a tanulói használat után az elválasztás után az utánnyomott feladatlap hogyan kerül bele újra a munkatankönyvbe? Problémásnak látjuk az ilyen megoldást, különösen általános iskola alsó tagozatán, mivel ott a tankönyvek jó része munkatankönyv! Az idegen nyelvi oktatást szolgáló tankönyvek jó részénél ugyanez a probléma felvetődik.*

10. sz. melléklet a ..2012. (. .) Emmi rendelethez

A tankönyvellátási szerződés kötelező kereskedelmi feltételei

3. A Könyvtárellátó a számlaadási kötelezettségét legkésőbb a tanulóknak () történő átadásával egyidejűleg köteles teljesíteni.

Kérdésünk, észrevételünk: itt kimaradt a tankönyvek tanulónak való átadásával egyidejűleg. Ugyanakkor nem rendezi a rendelet a fizetési kötelezettséget.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a 2001. évi XXXVII. Törvényben foglaltakra:

- 8. § szerint a tartós tankönyveket elsősorban tankönyvkölcsönzés útján kell a normatív kedvezményre jogosultaknak biztosítani. Ez a nem azonos a jogszabályokban meghatározott ingyenes tankönyvi ellátásra jogosultak körével.
- 8/A§ 4. (4) Az iskola a Könyvtárellátótól átvett tankönyveket a Könyvtárellátó nevében értékesíti, a beszedett vételárral elszámol a Könyvtárellátóval. A Könyvtárellátó az iskola által beszedett vételárából az iskola részére a Könyvtárellátó javaslata alapján az oktatásügyért felelős miniszter által megállapított mértékű jutalékot az iskolai tankönyvellátás megszervezése és lebonyolítása jogcímén visszatéríti, amely az iskolai tankönyvellátás vagy az iskola működésének egyéb költségeire fordítandó.

Kérdésünk: *ha lehetőség van működési költségre való felhasználásra, mi garantálja a tankönyvfelelős munkájának ellenértét, a jutalékát?*

Javaslatunk: a jogszabály egyértelműen rendezze, ha a tankönyvfelelős megbízással-szerződéssel látja el a feladatot, akkor ezért neki jár ez a jutalék.

8/C. § (1) Ha az iskola a tankönyvek megvásárlásához pénzben támogatást biztosít a tanuló részére, az erről szóló értesítést megküldi a tanulónak, kiskorú tanuló esetén a szülőnek és a Könyvtárellátónak. Az iskola által nyújtott támogatással megvásárolt tankönyv – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a tanuló tulajdonába kerül.

Kérdésünk: Ha ez a rendelkezés hatályban marad, hogy lehetséges majd a tartós tankönyvek több éven át való használata, hiszen így az iskola tankönyvtárába nem kerülnek dokumentumok.

Köszönjük, hogy kikérték Egyesületünk véleményét!
Amennyiben kérdéseik, felvetéseik vannak egyesületünk elnöksége, szakértői szívesen állnak rendelkezésükre a további egyeztetés során.

Tisztelettel:

Budapest, 2012. december 10.

Szakmári Klára
elnök